

Ileana BERLOGEA

Ion Cojar ni-l dezvăluie pe Kostas Asimakopoulos cu ELENI

O tendință clară a dramaturgiei contemporane este piesa cu puține personaje și, dacă se poate, pornind de la un fapt real sau o personalitate autentică.

Este cert o cerință a trupelor mici apărute în lume, a trupelor particulare cu mari actori, dar și a publicului, dornic să descopere cât mai multe adevăruri legate de natura umană, într-un cadru intim, cu o comunicare directă, emoțional-cerebrală sau, uneori, puternic senzorială.

Kostas Asimakopoulos este un dramaturg cunoscut nu numai în Grecia, ci și în alte țări, un necunoscut însă pentru noi, până acum, când Ion Cojar, directorul Naționalului bucureștean, ne-a prilejuit nu numai întâlnirea cu una dintre interesantele sale lucrări, ci și cu Adela Mărculescu și Damian Crășmaru, într-un spectacol tensionat, incitant, cu remarcabile creații ale protagoniștilor.

Teatrul Național din București – *Eleni* de Kostas Asimakopoulos. În românește de Elena Lazăr. Regia și versiunea scenică: Ion Cojar. Decorul: Diana Ioan. Cu: Adela Mărculescu, Damian Crășmaru, Medeea Marinescu, Marius Bodochi, Alexandru Repan, Răzvan Ionescu, Dragoș Stemate. Data premierei: 20 noiembrie 1999.

Ațiunea este foarte simplă. Un expert în tablouri, un profesor de istoria artei, pasionat de picturile unei ciudate artiste a veacului trecut, *Eleni Altamoura*, care și-a distrus cea mai mare parte a tablourilor sale într-un ceas de cumplită disperare, vine la o doamnă dispusă să vândă o operă a acesteia.

Nimic complicat, o întâlnire ce putea să se rezolve cu o rapidă expertiză a lucrării, dar lucrurile se complică. Doamna este singură și într-o stare de criză, iar specialistul în istoria artei un foarte bun psiholog. Între ei se încheagă o prietenie bazată și pe admirația pentru *Eleni Altamoura*, despre care expertul a făcut un film, arătat pe casetă video doamnei. Eroina, o femeie care a vrut să fie independentă, mândră, este pe punctul de a-și pierde controlul nervilor, fiind părăsită de fiul ei, crescut cu dragoste și sacrificii, acesta acuzând-o de faptul că el nu are tată, că l-a adus pe lume ca un fruct al păcatului. Din când în când sună telefonul, dar nimeni nu vorbește. *Euridice* știe că la capătul firului este fiul

ei, cel ce vrea cu orice preț s-o pedepsească. *Filippos*, profesorul-psiholog, înțelege că tânărul o iubește, dar nu are curajul s-o mărturisească și intervine energic, spunându-i acestuia la telefon că mama lui este pe moarte și trebuie să vină urgent dacă vrea s-o mai vadă.

Finalul este cel bun. Fiul sosește căzând în brațele mamei, dar el nu are nimic sentimental, regizorul știind cu măiestrie să evite elementele artificiale prin concentrarea la maximum a evenimentului. Adela Mărculescu o creează pe *Euridice*, cu adevăr, sinceritate și combustie lăuntrică. Își ascunde durerea în fața străinului, fiind chiar aspră, distantă, disprețuitoare față de el, pentru a nu se mai putea prefăca când sună telefonul fără de răspuns. O interesează viața lui *Eleni Altamoura* și urmărește cu interes imaginile și explicațiile date de *Filippos*. Acesta din urmă în interpretarea nuanțată și inteligentă a lui Damian Crășmaru asociază o aparentă indiferență de simplu profesionist cu simpatia involuntară trozită de femeia

singură și ciudată, ghicindu-i și imensele ei rezerve de căldură, dar și drama mascată la început, izbucnită dintr-o dată exploziv. În final, atunci când intervine luându-i telefonul din mână și adresându-se fiului de la celălalt capăt al firului este energic, categoric, ultimativ. Știe deja adevărul și este sigur că diagnosticul său este cel bun. Fiul va veni. Dragoș Stemate nu are decât o clipă de apariție scenică, dar decisivă, puternică, cu disperare și nerăbdare. Și actorul reușește să fie convingător în acest *happy-end!* Regizorul, ajutat de scenografa Diana Ioan a creat salonul *Euridicei* cu câteva elemente de mobilier de bun gust și o ușă mare, largă cu geamuri în spate, sugerând soarele insulelor

grecești, lumina lui strălucitoare sau umbrele nopții.

Aspectele din viața lui *Eleni Altamura*, cu emoție jucată de Medeea Marinescu sunt proiectate pe fundal, practic peste ușa devenită un ecran uriaș. Tatăl talentatei artiste, cea care încearcă în secolul trecut să treacă peste toate conveniențele sociale, devenind eleva unui pictor italian, este interpretat cu căldură de Alexandru Reșan. Marius Bodochi dă viață lui *Severio*, pictorul cu care Eleni se căsătorește, cu greu, pentru că trebuie să-și schimbe credința, devenind catolică, și care o părăsește fără remușcări. Răzvan Ionescu îl interpretează pe *Anastasis*, fratele lui *Eleni*, sever și categoric atunci când îi cere surorii lui să se căsătorească cu

un catolic, chiar dacă trebuie să-și schimbe religia.

Momentele filmate de Cristi Apostolescu au simplitate și adevăr, dar cel mai mare aport este acela al vocilor adevărate, mai ales vocea lui *Eleni*, când o încurajează pe *Euridice* să reziste.

Traducerea datorată Elenei Lazăr este clară, fluidă, replicile putând fi rostite cu firesc de interpreți.

Un spectacol fără pretenții, dar cu emoție, bine, foarte bine jucat, condus de regizor cu siguranță și matur profesionalism. Un fragment de viață contemporană, suprapus peste un alt crâmpei de viață trecută, dar în continuare actuală. Aceasta este piesa lui Kostas Asimakopoulos și spectacolul Naționalului bucureștean.

Foto:
Mihail E. Cratofil

Adela Mărculescu
și
Damian Crășmaru